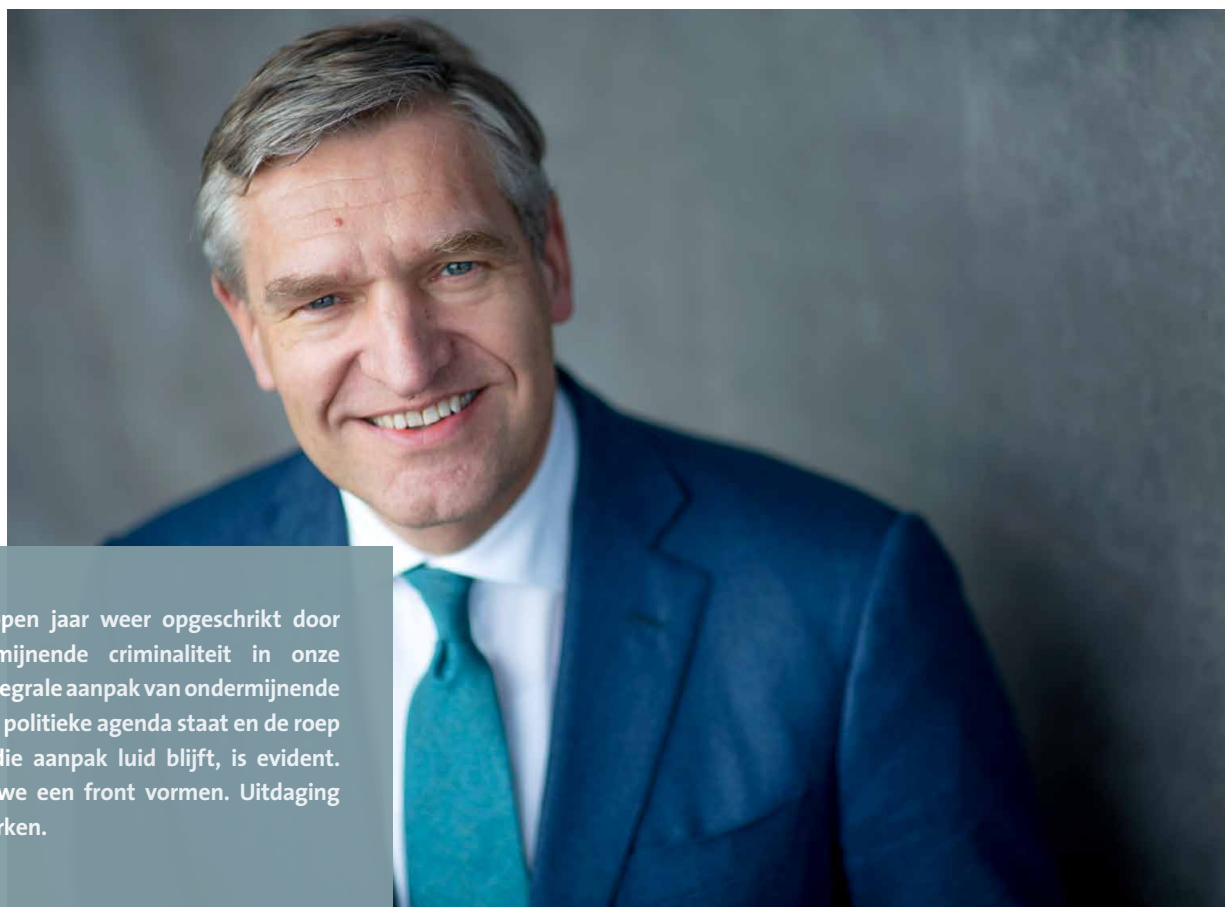

RIEC Noord-Nederland

Voorwoord van de voorzitter

Ons land is het afgelopen jaar weer opgeschrikt door de ernst van ondermijnende criminaliteit in onze maatschappij. Dat de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit hoog op de politieke agenda staat en de roep om intensivering van die aanpak luid blijft, is evident. Alleen sámen kunnen we een front vormen. Uitdaging hierin is elkaar te versterken.

Hoe krijgen we als samenwerkende RIEC-partners in Noord-Nederland nu werkelijk vat op die ondermijning? Dat zit niet alleen in het vangen van individuele boeven als zich een zaak voordoet. In de samenwerking is vooral winst te behalen door ondermijnende fenomenen en gelegenheden in beeld te brengen. Hiermee kunnen alle partners barrières opwerpen, gelegenheden wegnemen en ondermijning blijvend weren uit Noord-Nederland. Hoe richten wij ons samenwerkingsverband zo efficiënt mogelijk in zonder daarbij afbreuk te doen aan ieders eigen verantwoordelijkheid?

Die verkenning heeft de Stuurgroep afgelopen jaar gemaakt, hetgeen heeft geleid tot een (her)inrichtingsplan dat in 2022 uitgerold wordt. Dat betekent dat we individuele casuïstiek blijven doen, maar met een extra focus, namelijk het verkrijgen van een beeld van de onderliggende structuren. Dit in beeld brengen van die structuren, gelegenheden, fenomenen wordt een zwaartepunt in het samenwerkingsverband. Een beeld dat de partners individueel een maximale informatiepositie moet geven om eigen interventies te plegen. Daarnaast is een duidelijke toegevoegde waarde van het RIEC-bureau om gemeenten (met extra handjes) te ondersteunen en wordt extra ingezet op

het vergroten van de weerbaarheid en preventie. De uitrol van de nieuwe inrichting betekent een spannend jaar voor iedereen die werkzaam is in het samenwerkingsverband. Spannend en een positieve impuls, omdat met deze koers nu nog meer wordt gewerkt vanuit de overtuiging dat het samenwerkingsverband een échte toegevoegde waarde heeft boven hetgeen de partners individueel heel goed zelf kunnen.

Deze nieuwe insteek gaan we het komende jaar toepassen op onze inhoudelijke focusonderwerpen havens, buitengebied en jonge aanwas en vanzelfsprekend ook op de overige ondermijnende onderwerpen uit het RIEC-convenant. Met een vereenvoudigde inrichting van het samenwerkingsverband, geeft de Stuurgroep een deel van de sturing uit handen aan het nieuw te vormen Regieteam dat, dichter op de inhoud, in staat zal zijn juiste keuzes en afwegingen te maken.

Namens de Stuurgroep wens ik een ieder die hier het komende jaar bij betrokken zal zijn alle goeds en succes toe.

Sybrand van Haersma Buma,
voorzitter Stuurgroep RIEC Noord Nederland

FOCUS & ONTWIKKELINGEN

1. Het RIEC Noord-Nederland; Focus en ontwikkelingen

1.1 Missie en visie op de samenwerking

Het RIEC Noord-Nederland heeft als missie hét platform te zijn voor inzicht, samenhang, expertise en ondersteuning in de aanpak van ondermijnende criminaliteit, met als motto “Samen effectief tegen ondermijnende criminaliteit in Noord-Nederland”.

De Stuurgroep RIEC Noord-Nederland heeft de volgende uitgangspunten vastgesteld voor de doelen, strategie en werking van het RIEC-samenwerkingsverband vanaf 2022:

Het doel van het RIEC Samenwerkingsverband is het tegengaan van ondermijning door:

- 1. Versterken Informatiepositie.**
Het maken van gedegen analyse van wat er gebeurt in Noord- Nederland en wie welke rol kan vervullen in het wegnemen van gelegenheden en lokale problematiek;
- 2. Vergroten bewustwording en weerbaarheid.**
Het bewust maken van bestuur, bedrijven en burgers van kwetsbaarheden en van mogelijkheden deze weg te nemen. Hieronder valt ook het versterken van de samenwerking tussen partners en private partijen op het gebied van de aanpak van ondermijning;
- 3. Advies en ondersteuning.**
Het beschikbaar stellen van kennis en capaciteit aan die partners (gemeenten) die dat nodig hebben.

Bij het werken aan de doelen gelden de volgende uitgangspunten:

- De samenwerking is gericht op specifieke fenomenen: handavingsknelpunten en gelegenheidsstructuren waar problemen samenkomen en waar partners samen moeten werken. Dit vergt een (wetenschappelijke) analyse die vanuit het RIEC-samenwerkingsverband moet komen, mede op basis van kenmerkende casuïstiek van politie en OM (en andere partners). Daarnaast wordt waar relevant (en liefst

in aansluiting op de specifieke fenomenen) gezamenlijk gewerkt aan casuïstiek waar dat meerwaarde heeft.

- Het RIEC-samenwerkingsverband is een toegevoegde waarde op staande organisaties: wat goed gaat moet daar worden gelaten, maar soms heb je elkaar nodig. Daartoe vervult het RIEC-bureau een netwerkfunctie die agendeert, signaleert, analyseert, stimuleert en evalueert.

In dit jaarplan wordt voor elk van de thema's die binnen het samenwerkingsverband integraal worden aangepakt, uitgevoerd welke activiteiten wij verrichten gelet op de drie pijlers en daarbij horende uitgangspunten.

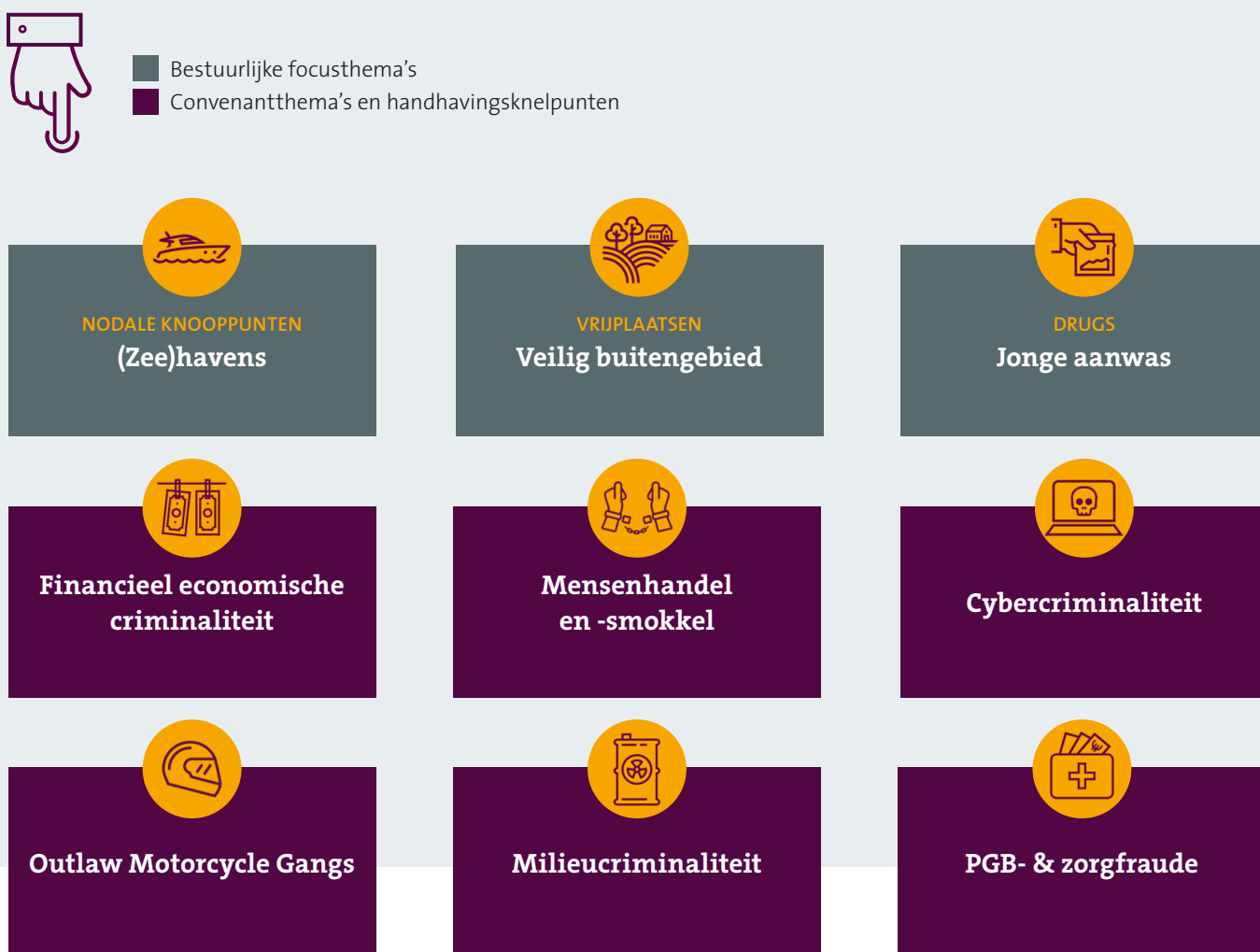
1.2 Bestuurlijke focus thema's en position paper

De RIEC-partners werken voortdurend aan het verbeteren van de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit. Om de gezamenlijke aanpak gericht, slimmer en innovatiever vorm te geven, is voor 2021 en 2022 een bestuurlijke focus vastgesteld. Deze focus is gebaseerd op informatie uit de ondermijningsbeelden, een inventarisatie van prioriteiten bij de RIEC-partners en een position paper met daarin beschreven wat Noord- Nederland kwetsbaar maakt voor ondermijnende criminaliteit. Daarbij is gekeken naar (het samenspel van) geografische, culturele, sociale en economische factoren.

In het bepalen van de bestuurlijke focus zijn zes thema's geïdentificeerd, te weten Drugscriminaliteit, Financieel-economische criminaliteit, Mensenhandel en -smokkel, Cybercriminaliteit, Vrijplaatsen (waaronder bedrijventerreinen, leegstaande panden en recreatieparken) en Nodale knooppunten (waaronder lucht- en zeehavens)

Aan drie van deze thema's is prioriteit gegeven, waarbij tevens de richting is bepaald. Zo richt het thema Nodale knooppunten zich op havens en het thema Vrijplaatsen op het buitengebied. Bij het thema Drugscriminaliteit heeft (het voorkomen van) jonge aanwas de prioriteit. Op deze focusonderwerpen is de samenwerking geïntensiveerd. Op de overige thema's en handavingsknelpunten uit het convenant wordt daarnaast vanzelfsprekend onverminderd geïnvesteerd, zoals in het vervolg van dit jaarplan zal blijken.

In onderstaand figuur wordt inzichtelijk gemaakt op welke thema's het RIEC Noord-Nederland in 2022 inspanningen levert en op welke wijze dit gebeurt.

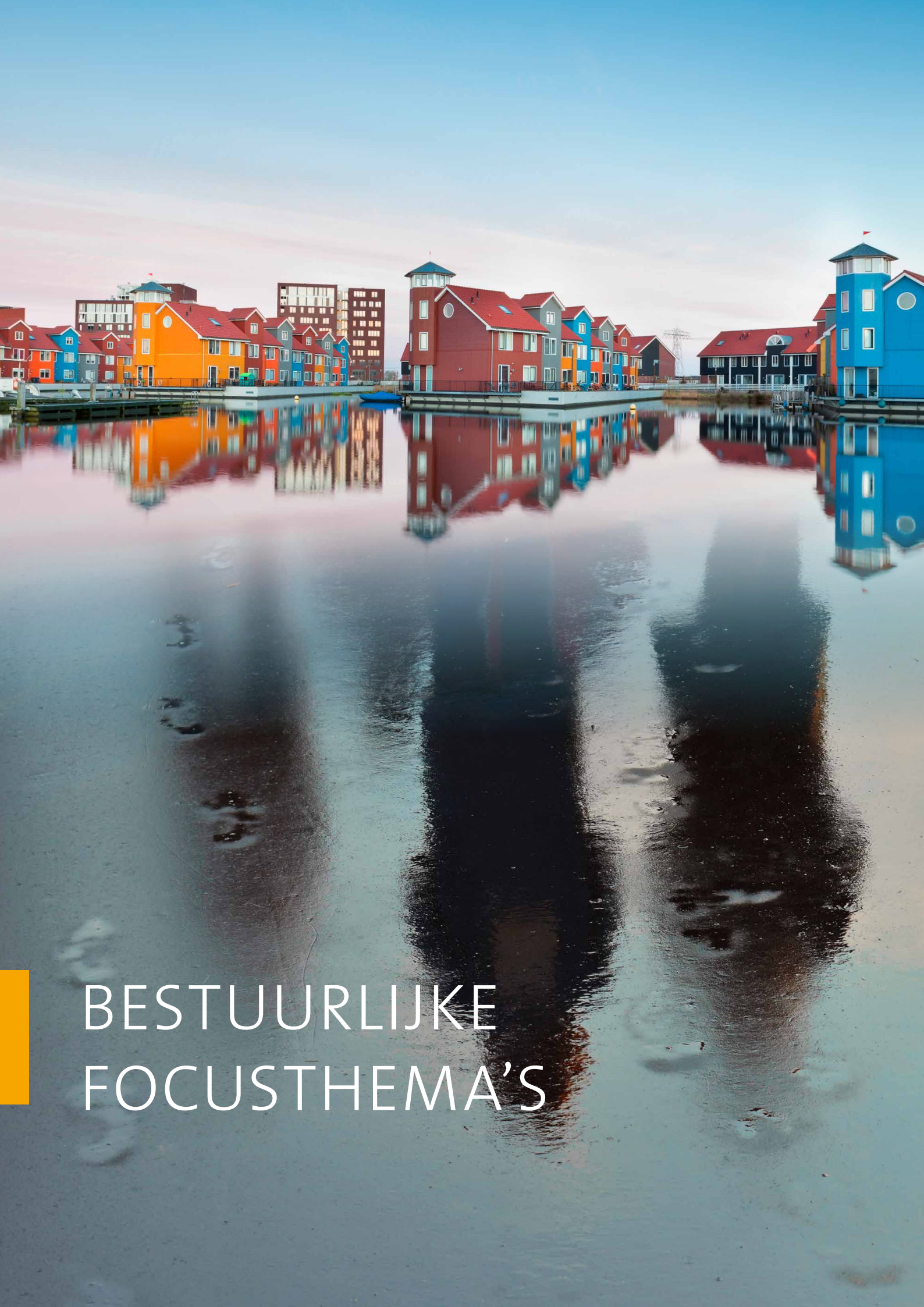
1.4 Regionale en landelijke ontwikkelingen en positie van het RIEC (Noord-Nederland)

Zowel regionaal als landelijk zijn er een aantal ontwikkelingen die effect hebben op de inspanningen die het RIEC Noord-Nederland levert. Allereerst is eind 2020 gestart met een traject om de strategie voor het RIEC-samenwerkingsverband te herijken. In dit traject heeft de Stuurgroep uitgangspunten vastgesteld voor de doelen, strategie en werking van het RIEC-samenwerkingsverband vanaf 2022. Eind 2021 is een inrichtingsplan op hoofdlijnen vastgesteld. In 2022 zal de inrichting van het samenwerkingsverband en het RIEC-bureau langs deze hoofdlijnen verder worden vormgegeven.

Tijdens Prinsjesdag 2021 werd bekend dat het kabinet extra (structurele) middelen beschikbaar stelt voor het bestuurlijk offensief tegen ondermijnende criminaliteit. De exacte

verdeling van de middelen voor de regionale versterking zal in de loop van 2022 duidelijk worden. Met name het feit dat er meer structurele middelen beschikbaar komen, zal bijdragen aan het creëren van een stabiele basis voor de aanpak van ondermijning in Noord-Nederland.

Een laatste ontwikkeling die hier genoemd moet worden, omdat dit kern van onze werkzaamheden raakt, is het landelijke traject dat loopt in verband met de informatiepositie van de RIEC-partners. Medio 2021 heeft de Commissie van der Vlist III advies uitgebracht over de intelligencesamenwerking tussen de RIEC's onderling en de landelijke partners. Naar aanleiding hiervan is een marsroute vastgesteld die in 2022 zijn vervolg zal krijgen.

BESTUURLIJKE FOCUSTHEMA'S

2. Bestuurlijke focusthema's

Zoals bepaald in het RIEC-convenant richt de integrale aanpak zich op landelijke verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit, verschijningsvormen genoemd in het Nationaal Dreigingsbeeld, regionale verschijningsvormen en regionale Handhavingssnelpunten. In dit hoofdstuk komen de thema's aan bod die door de Stuurgroep zijn aangewezen als focus-thema. Bovendien is met behulp van de door het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor de periode 2019 – 2022 toegekende incidentele middelen de samenwerking op deze thema's geïntensiveerd.

2.1 Nodale knooppunten; focus (Zee)havens

Doel:

Het voorkomen, verstoren en stoppen van criminele processen in de havens in onze regio door middel van een integrale aanpak die gericht is op drie pijlers: informatiepositie, weerbaarheid en slagkracht.

De havens in Noord-Nederland worden (nog) gekenmerkt door een open karakter. De ligging, de anonimiteit en het veelal ontbreken van toezicht door overheidspartners bieden criminelen unieke gelegenheden. In combinatie met het uitgestrekte achterliggende buitengebied dat onze regio zo typeert, bieden de havens een vrijplaats voor ondermijnende activiteiten. Dit vormt niet alleen een gevaar voor Noord-Nederland, maar ook voor de rest van het land en zelfs Europa. Dat betekent ook dat onze regio een perfecte buffer kan zijn. Des te meer is van belang dat wij de criminele processen in de Noordelijke toegangspoort van Nederland voorkomen, verstoren en stoppen. Dit doen wij door het opwerpen van barrières en het vergroten van de weerbaarheid van de omgeving en betrokkenen rondom de havens.

Na de opstartfase in 2020, zijn onze activiteiten op dit thema het afgelopen jaar verder geïntensiveerd. Zo zijn er plannen van aanpak opgesteld, is het netwerk in kaart gebracht en zijn de eerste weerbaarheidsproducten opgeleverd en bewustwordingssessies georganiseerd. Komend jaar staat in het teken van een verdere uitrol van onze activiteiten over de regio. Uiteraard blijven wij daarnaast werken aan onze informatiepositie waardoor wij steeds beter zicht krijgen op de situatie in Noord-Nederland.

Wat gaan wij doen?

Versterken informatiepositie

In 2021 is de informatiepositie met betrekking tot de zeehavens en luchthavens in de regio Noord-Nederland in kaart gebracht. Komend jaar gaan wij verder met het versterken onze informatiepositie door fenomeenonderzoek naar de Friese IJsselmeerhavens. In dit fenomeenonderzoek brengen wij risicofactoren in kaart die relevant zijn voor deze havengebieden. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek, zal vervolgonderzoek worden verricht naar de overige jachthavens in onze regio. Daarnaast doen wij oriënterend onderzoek naar de luchthavens. De rol van de havens wordt ten slotte meegenomen in het fenomeenonderzoek dat gestart wordt naar georganiseerde drugscriminaliteit.

Bewustwording en weerbaarheid

Ook in 2022 organiseren wij in de haven van Harlingen, Groninger Seaports, Lauwersoog en de Friese IJsselmeerhavens weer diverse bewustwordingsbijeenkomsten voor medewerkers van de bij havens betrokken overheidsorganisaties, de lokale gemeenschap en ondernemers. Bij deze sessies betrekken wij de inzichten die de fenomeenonderzoeken ons opleveren. Het beoogde resultaat is dat de betrokkenen ondermijning leren herkennen en weten waar ze terecht kunnen met signalen en het genereren van relevante informatie. Inwoners en ondernemers worden bondgenoten. In het verlengde stellen wij de campagne Meld Misdaad Anoniem beschikbaar voor de visserijbranche, zodat de branche weet waar meldingen gedaan kunnen worden. Ook zal in 2022 een themadag 'Havens en Ondermijning' worden georganiseerd voor betrokken publieke en private partners.

Advies en ondersteuning

Aan de hand van de uitkomsten van reeds gedaan onderzoek in andere regio's en de regio Noord-Nederland (o.a. de haven van Harlingen) is in 2021 een blauwdruk/ plan van aanpak havens opgesteld. Deze blauwdruk kan direct worden toegepast op de Groninger Seaport, Lauwersoog en de Friese IJsselmeerhavens. Kennis en expertise die is opgedaan wordt op die manier optimaal benut voor de aanpak van ondermijning in andere havens. In 2022 gaan wij door met de implementatie en verspreiding over de rest van de regio. Daarbij ondersteunen wij de betreffende partners waar nodig, als aanjager, facilitator of bij de praktische uitvoering, bijvoorbeeld door het leveren van een projectleider, het inzichtelijk maken van overlegstructuren en het leggen van verbinding tussen de betrokkenen.

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de activiteiten die wij in 2022 zullen uitvoeren.

 Versterken informatiepositie	 Vergroten bewustwording en weerbaarheid	 Advies en ondersteuning
Fenomeenonderzoek Friese IJsselmeerhavens, met mogelijk vervolgonderzoek naar jachthavens. Fenomeenonderzoek en crime scripts, synthetische drugs (relatie met buitengebied en drugscriminaliteit). Inzichtelijk maken kwetsbare functies integriteit haven van Harlingen en Groninger Seaports (integriteitsscan). Oriënterend onderzoek naar luchthavens. IOB wadden, i.s.m. Noord-Holland. Het opvolgen van de uitwerkingen. <i>(zie paragraaf 3.4)</i>	Actuele en relevante overlegstructuren en contacten in relatie tot de Noordelijke zeehavens inzichtelijk maken en waar mogelijk verbinding leggen met deze overleggen/partners. Verkennen en stimuleren welke overleggen en schakels evt. samengevoegd en/of toegevoegd kunnen worden. Tevens evt. ontbrekende contacten aanbevelen en waar mogelijk aanjagen. Faciliteren, aanjagen en ondersteunen van bewustwordingsbijeenkomsten in relatie tot de Noordelijke zeehavens (zowel overheidspartners als ook PPS). Weerbaarheidsscan uitvoeren (haven van Harlingen & Groninger Seaports en Lauwersoog). Inzetten van innovatieve en technische hulpmiddelen. Onderzoeken inzet escaperoom maritiem.	Ondersteunen en faciliteren uitvoering geven plan van aanpak haven Harlingen. Ondersteunen en faciliteren gemeenten en tijdelijke projectleider havens gemeente Het Hogeland/Eemsdelta uitvoering laten geven aan plan van aanpak havens (Eemshaven/Delfzijl/Lauwersoog). Ondersteunen bij integrale acties. Aansluiten bij lokale overlegstructuren.

2.2 Vrijplaatsen; focus Buitengebied

Doel:

Het voorkomen en verstoren van criminele activiteiten in het buitengebied door het opwerpen van barrières en het vergroten van de weerbaarheid van betrokken publieke en private actoren. Het stimuleren van awareness en meldgedrag over ondermijnende criminele activiteiten in het buitengebied en het optimaal ondersteunen en adviseren van de betrokken partners.

In 2021 is in RIEC-verband onder de noemer Vrijplaatsen - gebieden of locaties die als knooppunt voor criminaliteit fungeren of daar kwetsbaar voor zijn - een breed offensief gestart tegen ondermijnende activiteiten in het buitengebied. Binnen het buitengebied ligt de focus in eerste instantie op de agrarische sector. Het offensief vindt zijn vervolg in 2022.

Het behouden van een veilig buitengebied is door onze samenwerkingspartners vastgesteld als prioriteit. Onze regio kent een omvangrijk buitengebied waarin het fijn wonen, werken en recreëren is. Dit heeft echter ook een keerzijde. Het buitengebied biedt namelijk veel gelegenheid voor ondermijnende criminaliteit. In dit gebied is minder toezicht dan in dichter bevolkte gebieden, staan veel (agrarische) gebouwen leeg en is in toenemende mate sprake van noodlijdende bedrijven die ontvankelijk kunnen zijn voor alternatieve inkomsten. Bedenk daarbij ook dat Noord-Nederland voor 75% grenst aan (internationale) wateren en Duitsland, hetgeen uitstekende transportmogelijkheden biedt.

Vakantieparken

De vele vakantieparken in onze regio bieden de mogelijkheid voor criminele actoren om uit het zicht te blijven en kansen voor criminele activiteiten zoals bijvoorbeeld illegale prostitutie en het huisvesten van arbeidsmigranten onder vaak slechte omstandigheden (arbeidsuitbuiting). Onder het thema 'Vrijplaatsen' zetten wij daarom ook in op de aanpak van ondermijnende criminaliteit op vakantieparken.

Wat gaan wij doen?

Versterken informatiepositie

In 2022 zal een overkoepelend fenomeenonderzoek worden opgestart naar georganiseerde drugscriminaliteit in de havens en het buitengebied met als doel het ontwikkelen van gerichte barrières waarmee ondermijning wordt verstoord dan wel voorkomen.

Daarnaast versterken wij de informatiepositie van de partners in ons samenwerkingsverband met behulp van informatie-

producten. Deze producten stellen de partners in staat efficiënter te werken met minder capaciteit. Een voorbeeld is het informatieproduct waarmee voor de politie de rij afstanden in het buitengebied in kaart worden gebracht. Dit vanuit de gedachte dat, naarmate de afstand van een politiebureau groter wordt, ook de gelegenheid voor criminele activiteiten toeneemt.

Bewustwording en weerbaarheid

Wij willen de weerbaarheid en de meldingsbereidheid in het buitengebied verder vergroten en doen in 2022 daarom een extra investering in het geven van training en voorlichting. In het kader van de problematiek rondom drugsproductie en leegstaand agrarisch vastgoed richten wij ons daarbij onder meer op professionals en verhuurders van leegstaande panden. Bij het geven van trainingen en voorlichting maken wij gebruik van verschillende middelen die in het afgelopen jaar zijn ontwikkeld en inmiddels tot onze beschikking staan, zoals de ondermijningscontainer, de ondermijningsgame & drugsview en campagnes zoals Niet Onder Mijn Neus.

Ondermijningscontainer

In de ondermijningscontainer zijn verschillende verschijningsvormen van drugs (productie) te zien waardoor men bewust wordt gemaakt van geuren, voorwerpen, gevaren en verdachte situaties die kunnen wijzen op illegale praktijken.

Ondermijningsgame

In 2021 is de ondermijningsgame ontwikkeld. De game is bedoeld voor toezichthouders en professionals in soortgelijke functies en kan worden ingezet op verschillende thema's zoals drugscriminaliteit of mensenhandel. De game draagt op een (inter)actieve manier bij aan de bewustwording van de deelnemers op het gebied van ondermijning en geeft hen zicht op handelingsperspectief.

Escaperoom

De escaperoom maakt jongeren bewust van de gevaren van de handel en productie in/van drugs en de criminaliteit die daarachter schuil gaat. Ook krijgen de jongeren handvatten aangereikt om de aanwezigheid van drugs (vb. een drugsclub) te herkennen en vervolgens deze (vermoedens van) criminele activiteiten te melden.

De doorontwikkeling van deze middelen staat overigens niet stil. Zo wordt de escaperoom, die in het kader van het voorkomen van jonge aanwas is ontwikkeld voor scholen in Noord-Nederland, omgebouwd voor het agrarisch onderwijs (AOC-scholen). Hierdoor worden jonge agrariërs zich al vroeg bewust van de gevolgen van ondermijnende criminaliteit. Ook de Ondermijningsgame zal worden aangepast voor specifieke doelgroepen.

Aan de hand van de door ons ontwikkelde handreiking Publiek-Private Samenwerking (PPS) bouwen wij ten slotte verder aan duurzame kennisnetwerken om ook op die manier de problematiek in het buitengebied het hoofd te bieden.

Publiek – Private Samenwerking

Het aankomende jaar wil RIEC Noord-Nederland het inzicht vergroten over de wijze waarop ze PPS kan benutten in de strijd tegen ondermijning. De inzichten hebben betrekking op:

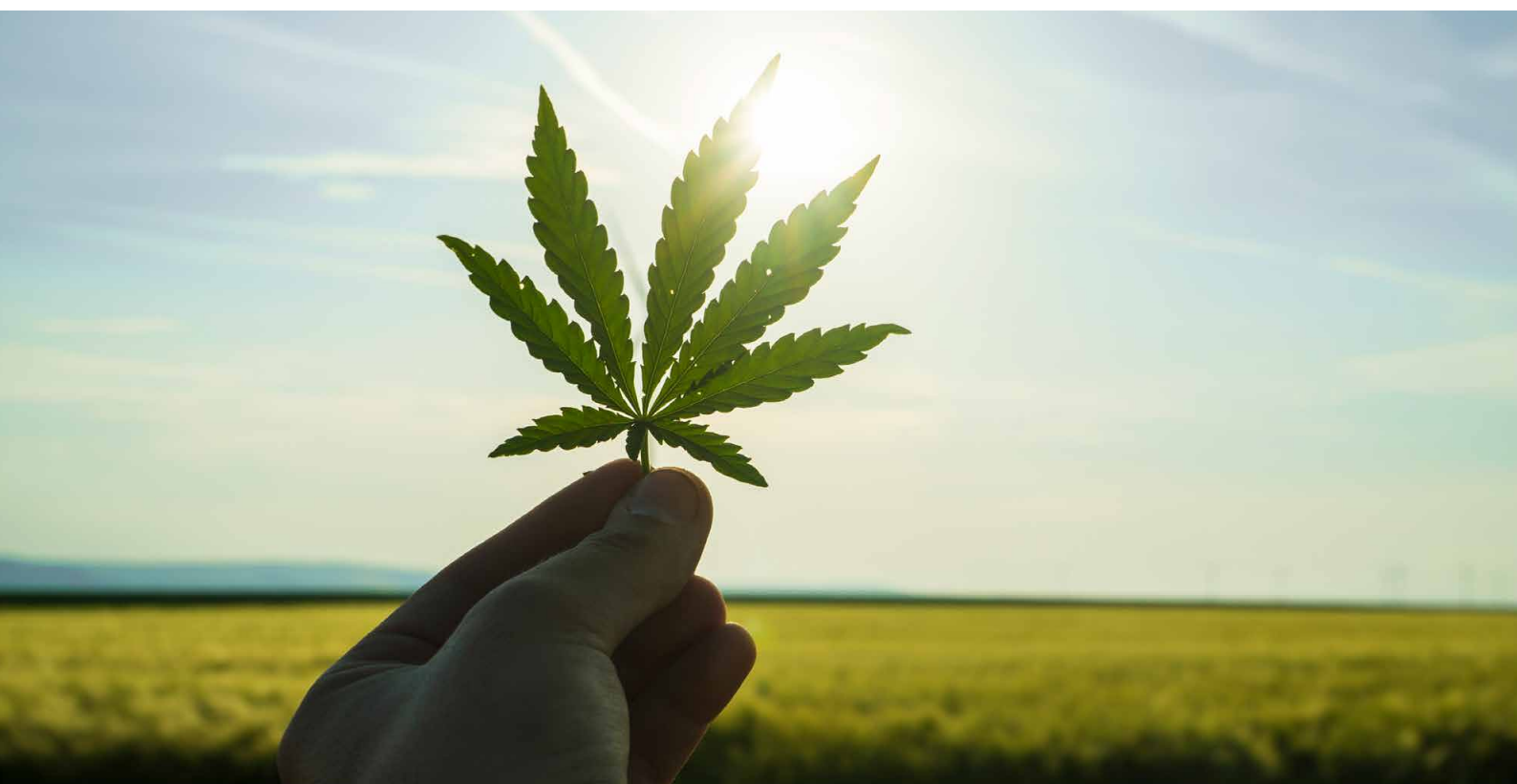
- 1. het inrichten van PPS verbanden,**
- 2. de wijze waarop tussen organisaties taken ten uitvoer worden gebracht en**
- 3. de verantwoording die moet worden afgelegd over de behaalde resultaten.**

In 2021 is de handreiking PPS opgesteld, in 2022 wordt de handreiking geïmplementeerd in de regio. De handreiking geeft weer hoe de samenwerking in publiek-private verbanden opgezet kan worden vanuit het RIEC-samenwerkingsverband. In eerste instantie richten wij ons tot de onderwerpen: onroerend goed buitengebied, zeehavens en het notariaat. Het overkoepelende thema van de handreiking is drugscriminaliteit. Zo richt het initiatief 'onroerend goed ruraal gebied' zich op het voorkomen van drugsproductie, moet met 'zeehavens' drugstransport worden bestreden en is het project 'notariaat' gericht op het tegengaan van het witwassen van criminele gelden. De PPS-projecten richten zich dus niet zozeer op opsporen en vervolgen, maar op het voorkomen en/of het verstoren van ondermijnende criminaliteit. Hierbij is het van belang dat onze samenwerkingspartners het vertrekpunt zijn voor het aangaan van samenwerkingsverbanden.

Advies en ondersteuning

In het buitengebied ondersteunen wij bij het inzetten van de eigen bevoegdheden in de aanpak van vastgoedfraude en witwassen (zie paragraaf 2.4). In het kader van de aanpak van ondermijnende criminaliteit op vakantieparken, ondersteunen wij het Programma Vitale Vakantieparken Drenthe door het geven van advies bij de uitvoering van het project 'Noaber Drenthe'¹. Ten slotte leveren wij onze bijdrage in concrete casuïstiek.

¹ Met het project 'Noaber Drenthe' hebben we de ambitie om gemeenten te ondersteunen met betrekking tot de aanpak van criminaliteit, ondermijning en sociale problematiek op de vakantieparken in Drenthe, mede om toezicht en handhaving op en rondom vakantieparken mogelijk te maken.

Versterken informatiepositie

Fenomeenonderzoek en crime scripts, georganiseerde drugs-criminaliteit (relatie met havens en drugscriminaliteit).

Vergroten (gezamenlijk) handelingsperspectief voor RIEC-partners door identificeren concrete interventiemomenten m.b.v. barrièremodel.

Georganiseerde drugscriminaliteit: versterken informatiepositie door integrale aanpak.

Opleveren informatieproducten.

Vergroten bewustwording en weerbaarheid

De escaperoom en leerlijn voor jonge aanwas wordt in 2022 aangepast voor gebruik in het agrarisch onderwijs (AOC).

Inzet ondermijningscontainer ten behoeve van bewustwordingssessies.

Campagne 'Niet Onder Mijn Neus'.

Bewustwording leegstand buitengebied.

Inzet ondermijningsgame en drugsview.

Regionale makelaarsconferentie.

Themadag Vastgoed.

Advies en ondersteuning

Diverse projecten in het kader van Vastgoedfraude/ witwassen en Publiek – Private samenwerking. *(zie ook paragraaf 2.4)*

Ondersteuning in het kader van Vitale Vakantieparken, in het bijzonder het project Noaber Drenthe.

Adviseren t.a.v. de wens van provincies en gemeenten om een norm vast te leggen over gezamenlijke inspanningen tegen-en stellingname in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Het opbouwen van een regionale aanpak op het fenomeen witwassen door toepassing van de PPS werkwijze van het RIEC. *(zie ook paragraaf 2.4)*

2.3 Drugscriminaliteit; focus Jonge Aanwas

Doel:

het voorkomen van jonge aanwas voor criminele netwerken binnen de georganiseerde criminaliteit.

Drugscriminaliteit hangt samen met andere fenomenen zoals financieel economische criminaliteit en criminele uitbuiting en komt terug binnen alle door RIEC Noord-Nederland aangewezen focusthema's. Het creëren van een brede maatschappelijke weerbaarheid tegen drugscriminaliteit, is sinds 2017 onderdeel van de landelijke aanpak op dit thema. Het voorkomen dat jongeren in de drugscriminaliteit terecht komen (jonge aanwas), is een essentieel onderdeel van deze aanpak. In Noord-Nederland hebben wij dit dan ook aangewezen als focus thema en zijn wij samen met diverse partners actief bezig om jonge aanwas te voorkomen.

Wat gaan wij doen?

Versterken informatiepositie

Om zicht te krijgen op de aard en omvang van de jonge aanwas in Noord-Nederland is in 2021 een fenomeenonderzoek opgestart. Het onderzoek wordt komend jaar afgerond, waarna wij aan de slag gaan met de uitkomsten. Het onderzoek geeft inzicht in hoe groot de problematiek is in onze regio en levert een handelingsperspectief op voor professionals. De inzichten in de aard van het fenomeen zijn bovendien nodig om jongeren weerbaarder te maken en te behoeden voor een leven in de criminaliteit. Verder worden blinde vlekken binnen het fenomeen, waaronder criminele uitbuiting², in kaart gebracht en wordt onderzocht welke partijen op welke wijze zicht (kunnen) hebben op de jonge aanwas in Noord-Nederland.

In 2021 is eveneens een project gestart onder leiding van Henk Ferwerda waarin de invloed van bovenlokale criminele fluide netwerken op de wijk wordt onderzocht. De ambitie van dit project is om inzichtelijk te maken wat de relatie is tussen de overlast en criminaliteit in de wijk enerzijds en de regionale ondermijnende (drugs-) criminaliteit anderzijds. Op basis van dit beeld wordt nagegaan in hoeverre de bestaande aanpak op problematische jeugd(netwerken) in de wijk, maar ook binnen de PGA en de aanpak van ondermijning afdoende is of bijstelling behoeft.

Ten slotte starten wij in 2022 een onderzoek naar cyber criminele jeugdnetwerken. Ook hierop ontbreekt het zicht. Deels komt dit door de verschuiving van traditionele criminaliteit naar cybercriminaliteit (zie ook paragraaf 2.6). Cyber criminele jeugdnetwerken staan daarnaast nog nauwelijks op de radar en de aanpak van jeugdnetwerken is vooralsnog traditioneel georiënteerd. Het onderzoek zal de lokale veiligheidspartners dan ook handvatten moeten gaan bieden om *gezamenlijk* zicht te krijgen op cyber criminele jeugdnetwerken en de mogelijkheden om deze netwerken integraal aan te pakken.

Bewustwording en weerbaarheid

Om onze doelstelling te bereiken is het van belang dat jongeren weerbaarder worden en leren zelf de 'goede keuze' te maken. Wij verbinden onze aanpak op het gebied van weerbaarheid aan de preventieve aanpak van gemeenten op het gebied van veiligheid, zorg, onderwijs en jeugd. Het beleid richt zich voornamelijk op het verbeteren van de veiligheidsbeleving van jongeren, het vergroten van kansen voor risicjongeren en een afname van jeugdcriminaliteit. De mate van weerbaarheid van een jongere heeft echter ook grote invloed op zijn veilige, gezonde en kansrijke ontwikkeling.

Vanuit de leerlijn is in 2021 de escaperoom ontwikkeld, deze zetten wij in 2022 wederom in op het middelbaar beroepsonderwijs en het MBO. Daarnaast onderzoeken wij of de escaperoom ook kan worden omgebouwd voor het basisonderwijs en agrarisch onderwijs. De leerlingalert is eind 2021 ontwikkeld en beschikbaar gesteld voor het onderwijs en wordt in 2022 verder uitgerold over de regio Noord-Nederland.

Het thema weerbare jeugd ligt op het snijvlak van Zorg & Veiligheid. Het voorkomen dat jongeren afglijden vraagt een preventieve aanpak. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor onder andere gemeenten (sociaal domein), scholen en jongerenwerkers; de 'zorg' kant. Maar ook de verbinding met 'veiligheid', partners als politie en OM, speelt een belangrijke rol. Het is namelijk van groot belang om consequenties te verbinden aan gedrag van jongeren dat wel overlast gevend of crimineel is. Niet enkel als straf, ter voorkoming van herhaling of ter afschrikking van anderen, maar ook ter voorkoming van een gevoel van onaantastbaarheid wat binnen de straatcultuur kan heersen. Om de samenwerking en de communicatie tussen de betrokken partijen goed te borgen, zal per provincie een aanjaagteam "weerbare jeugd" samengesteld worden met daarin vertegenwoordigers vanuit de verschillende partners. Dit team heeft tot taak signalen en meldingen te delen, waarna een integrale manier van handelen en opvolgen wordt bewerkstelligd. Daarnaast delen de teamleden initiatieven die ontstaan op het gebied van weerbare jeugd, in de eigen organisaties.

² Uit recent onderzoek van het Centrum Kinderhandel en Mensenhandel (2020) blijkt dat criminele uitbuiting een grote blinde vlek vormt binnen het zorg- en het veiligheidsdomein. Jongeren worden in dergelijke situaties mogelijk onterecht gezien als daders.

Advies en ondersteuning

In 2022 gaan wij verder met de wijkenaanpak, daar waar jonge aanwas zit, gaan we een gerichte aanpak opstellen samen met de betrokken partners in de regio. In 2021 is onderzocht welke wijkfactoren van invloed zijn op het ontstaan van jonge aanwas. Aan de hand van risico en beschermende factoren is onderzocht welke bijdragen aan het afglijden van jongeren. Uit de analyse komen wijken naar voren waar kwetsbare jongeren een groot risico lopen om in de criminaliteit te belanden. Per provincie zal een wijk of buurt geselecteerd worden waar een wijkenaanpak wordt gestart met als doel het voorkomen van jonge aanwas.

Versterken informatiepositie

Fenomeenonderzoek naar jonge aanwas.

Onderzoek naar fluïde netwerken o.l.v. H. Ferwerda.

Onderzoek naar cybercriminele jeugdnetwerken. (zie ook paragraaf 2.6)

Vergroten bewustwording en weerbaarheid

Het project weerbare jongeren.

Leerlijn 'weerbare jeugd'

Uitrollen leerlijn

- Leerling alert – 2021 geïmplementeerd, inzetten 2022;
- Escaperoom .
- Film Zicht- Maatwerktraject 2022.

Starten focusgroepen per Provincie 2022; A.d.h.v. fenomeentafels behoeften ophalen en uit het land opgehaalde succesvolle interventies aanbieden en de samenwerking op het gebied van jeugd verbeteren. Hier het Veiligheidshuis nauw bij betrekken.

Advies en ondersteuning

Ondersteuning bij Wijkenaanpak.

CONVENANTTHEMA'S & HANDHAVINGSKNELPUNTEN

3. Convenantthema's en handhavingsknelpunten

Zoals aangegeven wordt naast de inzet die gepleegd wordt op de bestuurlijke focusthema's ook geïnvesteerd op de thema's uit het RIEC-convenant en handhavingsknelpunten zoals vastgesteld door de Stuurgroep. De plannen daarvoor worden in dit hoofdstuk verder toegelicht. Financiering van de genoemde activiteiten geschiedt vanuit de structurele middelen die aan het RIEC zijn toegekend en de eigen bijdrage van partners (cofinanciering).

3.1 Financieel-economische criminaliteit

Doel:

Het tegengaan van fraude en misbruik in de vastgoedsector en daaraan gerelateerde financieel economische criminaliteit.

“ Vastgoed vormt vaak een essentiële schakel in het criminele bedrijfsproces om criminele activiteiten uit te kunnen voeren. Zonder een pand kan men immers geen hennep kweken en zonder een pand kan men geen illegale seksinrichting uitbaten. Vastgoed is daarnaast een goede investering voor criminelen. Door de snelle waardevermindering van onroerend goed kan de crimineel zijn pand met winst verkopen en is zijn geld witgewassen. Kortom: de beschikking over vierkante meters is voor criminelen noodzakelijk om zaken te kunnen doen. ”

(Vast goed of vast fout: De vastgoedsector als gelegenheidsstructuur/facilitator voor georganiseerde misdaad in Nederland, p. 1)

Veel ondermijnende activiteiten hebben een financieel-economische component. Bovendien spelen private partijen, zoals financiële instellingen, notarissen en makelaars, hierin vaak – bewust dan wel onbewust – een rol. De inspanningen van het RIEC Noord-Nederland zijn dan ook mede gericht op de aanpak van deze vorm van criminaliteit. De aanpak wordt onder andere vormgegeven door samenwerking te zoeken met de betrokken beroepsgroepen.

Wat gaan wij doen?

Versterken informatiepositie

In 2021 is onderzoek gedaan naar een aantal criminogene branches en mogelijke vormen van vastgoedfraude. De resultaten uit dit onderzoek worden benut bij de inzet van de in RIEC-verband ontwikkelde branchescan. In 2022 gaan wij verder met het vergroten van onze kennis en expertise op dit thema met de focus binnen het buitengebied voor agrarisch vastgoed (zie ook paragraaf 2.2), maar ook door middel van algemeen vervolgonderzoek naar het fenomeen. Verder nemen wij deel aan de Landelijke Fenomeentafel Vastgoed.

Bewustwording en weerbaarheid

Daarnaast bouwen wij verder aan het netwerk van publiek-private partijen (financiële instellingen, makelaars, notarissen etc.) die in het kader van de aanpak misbruik vastgoed/witwassen een rol spelen. Voor dit netwerk organiseren wij themadagen (o.a. een vervolg op de themadag Witwassen 2021) en conferenties met als doel om verschillende partijen bewust te maken van het bestaan van ondermijning en de mogelijkheden die partijen zelf hebben om fraude en misbruik te voorkomen.

Door publiek-private samenwerking te organiseren en de daarbij betrokken partners ‘in stelling te brengen’, geeft het RIEC handen en voeten aan de preventieve component om ondermijnende criminele activiteiten te verstoren. Dit in aanvulling op de repressieve component waar politie, OM en FIOD aan zet zijn.

Advies en ondersteuning

Gemeenten ondersteunen wij in dit kader bij de bestuurlijke aanpak door het leren toepassen van de eigen bevoegdheden en het informeren over mogelijkheden om witwassen aan te pakken.

Hoewel wij met het Afpakplein zijn gestopt, blijven wij bij integrale casuïstiek, door het doen van concrete aanbevelingen, inzetten op het afpakken van crimineel vermogen.

3.2 Mensenhandel en mensensmokkel

Doel: Het vergroten van bewustwording en weerbaarheid van bij de aanpak van mensenhandel betrokken organisaties, het verbeteren van het inzicht in het fenomeen en het verbeteren van de samenwerking met (niet) RIEC-partners.

Mensenhandel is onder andere het werven, vervoeren of opnemen en huisvesten van mensen met gebruik van dwang. Het doel van de mensenhandelaar is de uitbuiting van een persoon. Er zijn verschillende vormen van mensenhandel:

Arbeidsuitbuiting: als iemand werkt en de inkomsten (gedeeltelijk) moet afdragen en/of in mensonterende omstandigheden moet werken.

Seksuele uitbuiting: als iemand gedwongen wordt om seks te hebben tegen betaling van geld, kleding of eten en dat moet afdragen aan de uitbuiters.

Criminele uitbuiting: als iemand gedwongen wordt om te bedelen, stelen of andere criminele activiteiten uit te voeren en de buit moet afdragen aan de uitbuiters.

Gedwongen orgaanverwijdering: hierbij wordt iemand gedwongen om zijn of haar organen af te staan.

(<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/mensenhandel-mensensmokkel/bestrijden-mensenhandel>)

Vanwege de verwevenheid tussen boven- en onderwereld bestaat met name bij arbeidsuitbuiting en seksuele uitbuiting het risico dat de overheid de uitbuiting onbewust faciliteert. In geval van criminele uitbuiting kan de overheid een rol spelen in de preventie.

Wat gaan wij doen?

Versterken informatiepositie

Om meer zicht te krijgen op de problematiek is in 2021 fenomeenonderzoek verricht naar de prostitutiebranche in Noord-Nederland. Naar aanleiding van dit onderzoek zijn (beleids)aanbevelingen gedaan en suggesties gegeven voor vervolgonderzoek. In 2022 wordt hierop voortgebouwd. Hierbij kan worden gedacht aan vervolgonderzoeken naar onder andere verwevenheid van de prostitutiesector met horeca en huisvesting van sekswerkers, regio-overstijgende samen-

werkingen binnen de prostitutiebranche en netwerken verantwoordelijk voor het rekruteren en vervoeren van sekswerkers. Hierdoor wordt kennis en inzicht in (het functioneren van) de prostitutiebranche vergroot. De uiteindelijke keuze zal gemaakt worden in overleg met de RIEC-partners. Ook het periodiek toepassen van een *webcrawler* gericht op het (illegale) prostitutieaanbod via internet, kan een bijdrage leveren aan het vergroten van kennis en inzicht in de branche. De mogelijkheden om dit middel in te zetten, zullen in 2022 worden onderzocht.

Bij het fenomeenonderzoek dat plaatsvindt in het kader van jonge aanwas, zal ook het onderwerp criminele uitbuiting aan bod komen. Onder het focusthema 'Drugscriminaliteit; Jonge aanwas' in dit jaarplan wordt het onderzoek nader toegelicht.

Bewustwording en weerbaarheid

In 2022 geven wij een vervolg aan de succesvolle themamiddag over arbeidsuitbuiting die wij georganiseerd hebben in de Week tegen Mensenhandel. Dat doen wij door in verbinding te blijven met verschillende professionals uit het werkveld, afkomstig uit verschillende organisaties en instanties en de ketenaanpak te bevorderen.

Wij vergroten de bewustwording bij partners door middel van training in het herkennen van signalen van uitbuiting, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de in 2021 ontwikkelde VR-brillen.

Advies en ondersteuning

Door het bieden van ondersteuning aan met name gemeenten bij het vormgeven van beleid en de mogelijkheden die gemeenten hebben om de problematiek aan te pakken zoals het aanscherpen van vergunningsvoorwaarden of het uitvoeren van gerichte controles, vergroten wij de weerbaarheid. De insteek is hierbij om ambiguïteit in beleid en regelgeving te voorkomen of verminderen door het hanteren van eenduidige begrippen en heldere vergunningvereisten voor uiteenlopende prostitutievormen inclusief thuisprostitutie. Met ingang van 1 januari 2022 zijn gemeenten verplicht om beleid te hebben ten aanzien van de aanpak van mensenhandel. Ook op dit terrein bieden wij ondersteuning.

Met onze kennis en expertise, ervaring met samenwerken en het ontwikkelen van interventies op het terrein van arbeidsuitbuiting, leveren wij daarnaast een bijdrage aan het Menshandel Field Lab Arbeidsuitbuiting en Criminele uitbuiting. Dit is een twee jarig project van OM/Politie dat is opgestart in het kader van intensiveringsaanpak. Wij geven uitvoering aan eventuele vervolgacties die hieruit voortkomen en ondersteunen onze partners hierbij.

Ten aanzien van alle vormen van mensenhandel en -smokkel geldt dat wij de samenwerking met de bij dit thema betrokken overheidsinstanties verder intensiveren en ook vanuit de reguliere casuïstiek onverminderd blijven inzetten.

3.3 Cybercriminaliteit

Doel:

Het verstoren van het cybercriminele pleegproces en het versterken van de integrale publiek-private aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Bij cybercriminaliteit gaat het om alle vormen van criminaliteit waarbij ICT een wezenlijke rol speelt in de realisatie van het delict. Cybercrime moet dan ook niet worden gezien als losstaand crimineel verschijnsel, maar als een thema-overstijgende werkwijze.

(NDB 2017 – 2021, p. 237)

Doordat het bij cybercriminaliteit gaat om een thema-overstijgende werkwijze, is de relatie met ondermijnende criminaliteit een gegeven. Traditionele ondermijnende criminaliteitsfenomenen worden uitgevoerd met behulp van ICT (drugshandel, witwassen) en ICT biedt mogelijkheden voor nieuwe vormen van ondermijnende criminaliteit (ransomware en platleggen ICT).

Een integrale en bij voorkeur publiek–private aanpak is om verschillende redenen noodzakelijk. Criminaliteitsbestrijding vereist allereerst inzicht in de aard en omvang ervan. Dat inzicht is voor cybercrime beperkt, vanwege het grote ‘dark number’ in geregistreerde criminaliteitscijfers. Andere convenantpartners, maar ook private partijen, zoals banken, telecomproviders, online handelswebsites of initiatieven zoals de Fraudehelpdesk hebben complementair en misschien wel beter zicht op ontwikkelingen in cybercriminaliteit en cybercriminele netwerken. Ten tweede overstijgt het werkaanbod cybercrime de capaciteit van opsporingspartners. Daarom wordt actief gezocht naar slimme mogelijkheden om cybercrime aan te pakken. Convenantpartners, zoals de belastingdienst, kunnen daar bijvoorbeeld aan bijdragen, bijvoorbeeld als het gaat om witwassen of beslaglegging op crypto-valuta. Maar ook, en misschien wel vooral, private partners beschikken daarvoor over legio mogelijkheden: denk aan Marktplaats die maatregelen treft om internetoplichting tegen te gaan, het identificeren van geldezels door banken of het offline halen van malafide servers/websites door goede hostingproviders. Het RIEC Noord-Nederland levert ook in 2022 weer inspanningen om meer zicht te krijgen op cybercrime en (publiek-private) mogelijkheden voor de aanpak daarvan.

Wat gaan wij doen?

Versterken informatiepositie

Als kennis en expertise centrum wil het RIEC Noord-Nederland als gezaghebbende partner bijdragen aan de integrale aanpak van cybercriminaliteit. Om meer zicht te krijgen op het fenomeen en de barrières waarmee het cybercriminele pleegproces kan worden verstoord en daarmee onze kennis en expertise te vergroten, voeren wij in 2022 een onderzoek uit dat zich richt op cybercriminele jeugdnetswerken. Dit als onderdeel van ons bestuurlijke focusthema Jonge aanwas. Aan de hand van de kennis die verkregen is vanuit fenomeenonderzoek ontwikkelen wij barrièremiddelen.

Bewustwording en weerbaarheid

Wij gaan daarnaast door met het versterken van de samenwerking met zowel RIEC-partners als andere publieke of private partijen. Dat doen wij onder andere door het maken van een netwerkkaart waardoor inzichtelijk wordt welke partijen een rol kunnen spelen in de aanpak en door het in kaart brengen van de publiek-private kansen voor de aanpak van het fenomeen.

Ook werken wij aan het vergroten van de bewustwording over en weerbaarheid tegen ondermijnende cybercriminaliteit van zowel het netwerk als de samenleving door het organiseren van bewustwordings sessies met een cybermodule en lezingen.

Advies en ondersteuning

Ten slotte verwachten wij in 2022 een integrale cybercrimecasus af te ronden. Op basis van de kennis die wij in deze casus hebben opgedaan, ontwikkelen wij een barrièremodel. Door de toegenomen aandacht voor het thema cybercrime, verwachten wij een toename van casuïstiek die in RIEC-verband wordt opgepakt. Ook zou er bij partners de behoefte kunnen ontstaan om de samenwerking verder te intensiveren. In dat geval zal moeten worden bepaald hoe hier invulling aan kan worden gegeven.

3.4 Outlaw Motorcycle Gangs

Doel:

Zicht houden op het fenomeen door het volgen van ontwikkelingen en het voortzetten van de integrale samenwerking op dit thema.

Het lijkt mogelijk alsof dit thema onder de radar is geraakt, maar niets is minder waar. Wij zetten onze activiteiten onverminderd voort. De herijking van de regionale integrale afstemming die in 2021 in gang gezet is, wordt in 2022 vervolgd. Daarnaast wordt onze informatiepositie geïntensiveerd.

Wat gaan wij doen?

Wij houden onze kennis en expertise op dit thema actueel en volgen de ontwikkelingen o.a. door deelname aan de Landelijke Fenomeentafel OMG, met het hoofd RIEC Noord-Nederland als portefeuillehouder, maar ook de integrale casusaanpak draagt hieraan bij. Onze expertise benutten wij vervolgens bij het geven van bestuurlijk advies en de ontwikkeling van informatieproducten aan en voor partners. Dit kan maatwerk zijn op basis van specifieke behoeften van gemeenten, maar ook regionale of algemene ondersteuning zijn. In het kader van de herijking van de regionale afstemming, organiseren wij in 2022 een themadag OMG voor betrokken partners.

3.5 Milieucriminaliteit

Doel:

Het vergroten van de kennis over dit thema, het verspreiden van die kennis binnen het netwerk en het bevorderen en intensiveren van de samenwerking.

Milieucriminaliteit is een complex fenomeen dat veel verschijningsvormen en varianten kent die sterk van elkaar kunnen verschillen. Het is bovendien een thema waarover nog weinig kennis voorhanden is en waarvan de aanwezige kennis sterk is gefragmenteerd. Wel is er een groeiende aandacht voor het thema. Zo zijn in 2021 meerdere onderzoeken gepubliceerd, zoals het Nationaal Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit, het onderzoek van de Commissie van Aartsen naar de effectiviteit van het VTH-stelsel en een praktijkverkenning naar de samenwerking tussen politie en RIEC's op het thema milieucriminaliteit. Belangrijke conclusie is dat er door een groter urgentiebesef en het maken van praktische werkafspraken in de samenwerking veel winst te behalen valt om milieucriminaliteit effectief aan te pakken.

Wat gaan wij doen?

Versterken informatiepositie

Naar aanleiding van het Regionaal Ondermijningsbeeld Noord-Nederland, is in 2021 een start gemaakt met het vergroten van kennis over het thema Milieucriminaliteit. Bij de start van het fenomeenonderzoek dat in 2021 is uitgevoerd, bleek dat het thema veel verschillende aspecten heeft. Het onderzoek heeft zich vervolgens toegespitst op afvalcriminaliteit (dumpingen/lozingen van drugsafval, misstanden in de afvalsector, asbestcriminaliteit en mestfraude). Omdat niet alle verschijningsvormen in beeld zijn gebracht, worden in 2022 een aantal andere vormen onderzocht, namelijk: illegale vuurwerkhandel, drugsdumpingen en milieuaspecten van voertuigcriminaliteit. Hiermee brengen wij het werkkterrein van milieucriminaliteit verder in beeld. De fenomeenonderzoeken dragen daarnaast bij aan de ontwikkeling van barrièremodellen.

Bewustwording en weerbaarheid

Eén van de belangrijkste conclusies uit het onderzoek van 2021 was dat een goede samenwerking tussen de verschillende betrokken overheidsinstanties een belangrijke barrière kan opwerpen tegen deze vorm van criminaliteit. Onder meer omdat veel instanties betrokken zijn, uitwisselen van informatie niet altijd gebruikelijk is en sprake kan zijn van andere belangen, kan op het gebied van samenwerking nog veel winst worden geboekt. Wij investeren daarom in het opbouwen en verder uitbreiden van het netwerk van partners die een rol kunnen spelen bij de aanpak.

Advies en ondersteuning

Daarnaast werken wij aan de integrale aanpak van milieucriminaliteit wanneer er sprake is van concrete signalen van misstanden.

3.6 Pgb-/zorgfraude

Doel:

Bewustwording en weerbaarheid op dit thema vergroten en gemeenten ondersteunen bij de aanpak van netwerkfraude binnen het zorgdomein.

In 2021 is onderzocht op welke wijze het RIEC Noord-Nederland van meerwaarde kan zijn bij de aanpak van Pgb-/zorgfraude in Noord-Nederland. Conclusie is dat de behoefte om, met name gemeenten, hierbij te ondersteunen blijft toenemen. Deze toename kan worden verklaard door een groeiend bewustzijn bij gemeenten van de problematiek.

De rol van het RIEC is hoofdzakelijk gelegen in de aanpak van netwerkfraude omdat daar sprake is van georganiseerde criminaliteit die bovendien vaak verweven is met andere vormen van georganiseerde misdaad zoals witwassen, uitbuiting, vastgoedfraude of drugscriminaliteit.

Bij het aanpakken van de problematiek is het van belang de verbinding te leggen tussen veiligheid en zorg.

Wat gaan wij doen?

Versterken informatiepositie

Gelet op de toegenomen vraag van gemeenten, blijft het van belang om het zicht op het thema te vergroten. Samen met betrokken instanties, waaronder de VNG en het IKZ, oriënteren wij ons op het starten van fenomeenonderzoek.

Bewustwording en weerbaarheid

In 2022 werken wij verder aan het vergroten van bewustzijn en weerbaarheid van met name gemeenten als het gaat om netwerkfraude door o.a. een themadag Zorgfraude te organiseren.

Advies en ondersteuning

Vanuit een aantal gemeenten bestaat de behoefte gezamenlijk te kijken of een pilot mogelijk is om op een andere manier casuïstiek aan te pakken. Als hiertoe een verzoek wordt ingediend moet bepaald worden welke ruimte hieraan gegeven kan worden.

Onze activiteiten stemmen wij af met VNG Naleving aangezien deze gemeenten in brede zin adviseert over toezicht en handhaving binnen het sociaal domein.

BESTUURLIJKE AANPAK

4. Bestuurlijke aanpak

4.1 Bestuurlijk advies en ondersteuning

Het RIEC Noord-Nederland adviseert en ondersteunt gemeenten en provincies bij de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit. Deze kerntaak is veelzijdig: van het vergroten van de bewustwording van de gemeenten en provincies tot het adviseren in concrete bestuurlijke vraagstukken.

Voor het vergroten van de weerbaarheid en bewustwording worden producten en campagnes ontwikkeld voor bredere (andere) doelgroepen. Ook wordt vanuit de fenomeenonderzoeken bekeken of in bewustwording van specifieke gebieden of groepen geïntensiveerd kan (moet) worden. Naast preventieve en algemene voorlichting gaat het RIEC - nadat een concrete interventie is uitgevoerd -gerichte voorlichting geven aan de omgeving om uitleg te geven wat zich heeft voorgedaan en wat men in voorkomende gevallen kan doen.

4.2 Bibob

Gemeenten en provincies hebben verschillende instrumenten ter beschikking die zij kunnen inzetten om ondermijning tegen te gaan. De wet Bibob is één van die instrumenten. Het RIEC Noord-Nederland ondersteunt bij de toepassing van deze wet in concrete casuïstiek, maar ook bij het opstellen van beleid en de implementatie daarvan.

In 2022 zal de aandacht uitgaan naar de implementatie van de tweede wijziging van de wet Bibob die naar verwachting medio 2022 in werking treedt. Door de wetswijziging krijgen gemeenten en provincies extra mogelijkheden om Bibob onderzoeken te doen. Het is wenselijk dat deze worden benut. Het RIEC houdt betrokken partners op de hoogte over de wetswijziging en de mogelijkheden die deze wijziging biedt en ondersteunt bij de implementatie. Dat doet het RIEC met behulp van nog te ontwikkelen voorlichtingsmateriaal en door het geven van voorlichting. Ook neemt het RIEC Noord-Nederland deel aan een landelijke werkplaats Bibob waar onder meer ten behoeve van de bestuursorganen (gezamenlijk) voorlichtingsmateriaal wordt ontwikkeld.

De ontwikkeling van een landelijk opleidingsinstituut Bibob ten behoeve van startende en ervaren (Bibob-)medewerkers van gemeenten, provincies en andere overheidsinstellingen die in hun werk de Wet Bibob toepassen, staat ook in 2022 weer op de agenda. Dit doet het RIEC samen met het Landelijk Bureau Bibob en twee andere RIEC's. Het opleidingsinstituut zou trainingen kunnen gaan verzorgen voor onder andere Bi-

bob-coördinatoren, subsidieverleners, vergunningverleners bouwen, milieu en DHW, en medewerkers vastgoed en inkoop.

4.3 Gemeentelijke informatiepositie

In 2021 zijn de Bibob- en Branchescan ontwikkeld. De Bibob-scan maakt het mogelijk dat gemeenten in het kader van het Bibob-onderzoek met één druk op de knop open bronnen op het internet kunnen raadplegen. De Branchescan biedt soortgelijke mogelijkheden. Op basis van vooraf vastgestelde risico indicatoren wordt geautomatiseerd een scan gedaan van een branche of gebied binnen een gemeente. De branchescan draagt eraan bij dat eenvoudiger keuzes kunnen worden gemaakt bij het uit te voeren toezicht.

In 2022 zullen deze producten worden uitgerold over de drie noordelijke provincies. Zowel voor de Bibob- als Branchescan geldt dat het RIEC ondersteuning biedt bij de implementatie (i.s.m. WebIQ) van deze tools door het geven van instructie en advies bij de toepassing en ondersteuning bij het duiden van de uitkomst.

4.4 Weerbare gemeenten

Ondermijningsbeelden en opvolging

Een integraal ondermijningsbeeld (IOB) geeft een zo actueel mogelijk beeld van (signalen van) georganiseerde ondermijnende criminaliteit, gelegenheden en witte vlekken, in een geografisch afgebakend gebied, zoals een gemeente of een BasisTeam-regio. Daarnaast zorgt het voor een grotere bewustwording van ondermijnende criminaliteit en biedt het inzicht in de eigen informatiepositie. Een IOB levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de weerbaarheid van gemeenten. Het RIEC Noord-Nederland ondersteunt bij de opvolging en/of actualisatie van de IOB's. Maatwerk per gemeenten is hierbij het uitgangspunt.

Voor de Friese Waddeneilanden Ameland, Terschelling en Vlieland zijn IOB's opgesteld. In deze IOB's is een overlap zichtbaar tussen een aantal fenomenen, gelegenheden en witte vlekken. Een aantal fenomenen, gelegenheden en witte vlekken lijken zich in meer of mindere mate voor te doen op ieder Fries Waddeneiland. Vanwege deze overlap is aan het Waddenoverleg voorgesteld om tot een IOB Waddeneilanden te komen om zo onderwerpen gezamenlijk op te kunnen pakken en maatregelen te nemen. De informatie uit de opgeleverde IOB's zal

hier ook voor worden gebruikt. In het Bestuurlijk Waddenoverleg is aangegeven dat het de voorkeur heeft om Texel ook in dit beeld te betrekken. In samenwerking met RIEC Noord-Holland wordt een IOB Texel opgesteld en zal op korte termijn een start worden gemaakt met het IOB Waddeneilanden.

Weerbaarheidsscan

In 2021 is gestart met het uitvoeren van weerbaarheidsscans voor alle noordelijke gemeenten en de drie noordelijke provincies. De uitvoering van de scans loopt door in 2022. De scan geeft de betreffende gemeente of provincie inzicht in de weerbaarheid van de organisatie. Op basis van de resultaten van de scan worden aanbevelingen gedaan om de weerbaarheid te vergroten. Het gaat dan bijvoorbeeld om het creëren van bewustwording binnen de gemeente, het aanpassen of inzetten van beleid, het benutten van de APV of wet Bibob, het hebben/houden van een integer en veilige werkomgeving of advies over de informatiehuishouding.

Weerbaarheidsproducten

Ter vergroting van de weerbaarheid kunnen gemeenten en provincies uiteraard ook gebruik maken van de verschillende diensten en producten die door het RIEC Noord-Nederland ontwikkeld zijn en/of ter beschikking worden gesteld. Te denken valt aan de organisatie van Ondernijningsdagen waar medewerkers van de RIEC-partners bijeen komen om op een interactieve wijze met en van elkaar te leren, of de inzet van de Ondernijningscontainer.

Met de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 in het vooruitzicht, is in 2021 naar voorbeeld van de taskforce RIEC Zeeland-Brabant een toolbox gemeenteraadsverkiezingen gemaakt. Daarin worden ook suggesties gedaan om het onderwerp integriteit na de verkiezingen structureel op de agenda te zetten bij Raad en College. Het RIEC Noord-Nederland levert advies en ondersteuning bij de toepassing van deze toolbox en denkt mee over de vormgeving en reikt producten aan die ondersteunend kunnen zijn, zoals een dilemmaspel of voorlichting.

A person wearing a blue button-down shirt is seated at a wooden desk, typing on a silver laptop. The desk is cluttered with business-related items: a pen, a tablet displaying a nature image, and several papers, one of which features a colorful bar chart. The background is softly blurred, showing green foliage and warm, natural light filtering through a window.

BEDRIJFSVOERING

5. Bedrijfsvoering

5.1 Algemeen

De gemeente Leeuwarden is sinds 2020 de beheerorganisatie van het RIEC Noord-Nederland. Dit betekent dat de bedrijfsvoering van het RIEC-bureau, zoals aangelegenheden op het gebied van personeel, ICT en financiën, is ondergebracht bij de gemeente Leeuwarden. De gemeente voert deze taken uit ten behoeve van het samenwerkingsverband RIEC Noord-Nederland. In dit hoofdstuk worden een aantal randvoorwaardelijke onderwerpen beschreven die door het RIEC-bureau worden uitgevoerd.

5.2 Informatiebeveiliging en privacy

Het RIEC Noord-Nederland verwerkt gevoelige informatie van haar partnerorganisaties. Voorkomen moet worden dat deze informatie terecht komt in handen van onbevoegden. In het integraal beveiligingsplan worden afspraken gemaakt om te zorgen dat de betrouwbaarheid en veiligheid van deze gegevens gewaarborgd blijft. De actualisering van het integraal beveiligingsplan van het RIEC/LIEC-bestel zal naar verwachting plaatsvinden in 2022. Daarbij wordt de landelijke norm voor overheden gevolgd: de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). In 2022 wordt het naar verwachting mogelijk om nieuwe medewerkers te laten screenen met een VOG-politiegegevens. Ook dit wordt meegenomen bij de actualisatie van het beveiligingsbeleid. Het RIEC Noord-Nederland levert haar bijdrage aan het actualiseren van het plan en draagt zorg voor de implementatie van de geactualiseerde voorschriften in de eigen organisatie. Daarbij vindt afstemming plaats met de beheergemeente.

Om ervoor te zorgen dat medewerkers op vertrouwelijke wijze met informatie omgaan en om te voorkomen dat informatie in handen van onbevoegden terecht komt, is daarnaast in RIEC/LIEC verband een gedragscode opgesteld. Deze gedragscode (de tien gouden regels) is in 2021 geactualiseerd. In 2022 zal een bewustwordingscampagne worden gestart.

Vanuit het RIEC Noord-Nederland wordt ook in 2022 weer een bijdrage geleverd aan de vernieuwing van de Landelijke Informatie Voorziening waar in 2020 mee gestart is. Begin 2022 wordt op basis van de uitkomsten van de Proof of Concept een definitieve keuze gemaakt en wordt gestart met het ontwikkelen van de gekozen applicatie. Om de juiste werking van het huidige systeem te borgen, zijn afgelopen jaar enkele essentiële updates in RIEC-IS uitgevoerd.

Naar verwachting vindt in 2022 een audit plaats van de voorschriften uit het privacyprotocol. Het RIEC Noord-Nederland haakt aan bij het traject dat landelijk wordt doorlopen. Vooruitlopend hierop werken wij aan de aandachtspunten die de zelfevaluatie heeft opgeleverd. De uitvoering van een periodie-

ke audit is onderdeel van de samenwerkingsafspraken die zijn gemaakt met de RIEC-partners. Het RIEC Noord-Nederland pakt eventuele aanbevelingen uit deze audit in 2022 samen met haar partners met voorrang op.

Op het gebied van privacy levert het RIEC Noord-Nederland ten slotte een bijdrage aan verschillende landelijke werkgroepen waaronder de werkgroep ten behoeve van de uitwerking van de AMvB behorend bij de WGS en het landelijk overleg van privacy juristen.

5.3 Communicatie en evenementen

Communicatie en evenementen spelen een steeds belangrijker rol bij de ondersteuning die het RIEC Noord-Nederland haar partners biedt. In 2022 zal een communicatieplan worden opgesteld waarin de communicatiestrategie is uitgewerkt. In het plan zal aandacht zijn voor zowel interne als externe communicatie.

Het RIEC Noord-Nederland wil uitdragen wat zij doet en kennis en expertise delen met partners en betrokken private partijen met als doel de zichtbaarheid van het samenwerkingsverband te vergroten, verantwoording af te leggen en bewustwording onder en weerbaarheid van betrokkenen te vergroten. Daarom zal komend jaar allereerst op meer gestructureerde wijze aandacht worden besteed aan de verschillende thema's waar het RIEC Noord-Nederland zich mee bezighoudt. Dit doet zij door:

- > twee 'partnerdagen' te organiseren;
- > themadagen, bijeenkomsten of webinars te organiseren, waarin actualiteiten worden besproken, interessante sprekers voor worden uitgenodigd en bijv. resultaten van fenomeenonderzoek worden gepresenteerd. Reeds op de planning staan themadag voor Havens en Ondernijning, Vastgoed, Zorgfraude en OMG;
- > aan te sluiten bij regionale weken / dagen die een verband hebben met de aanpak van ondermijnende criminaliteit (zoals bijv. de Veiligheidsweken);
- > de organisatie van bewustwordingssessies voor partners van het samenwerkingsverband. Daarbij wordt gebruikgemaakt van door of in opdracht van het RIEC ontwikkelde tools zoals de Ondernijningscontainer.

Omdat het jaarverslag een middel is waarmee zichtbaar kan worden gemaakt waar het RIEC Noord-Nederland zich mee bezighoudt, wordt in 2022 daarnaast onderzocht op welke - aansprekende - wijze de inspanningen kunnen worden gepresenteerd.

FINANCIËN / BEGROTING

6. Financiën/ begroting

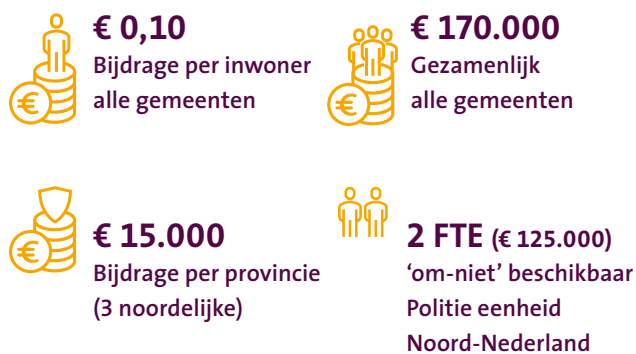
Inkomsten

Structureel

Het RIEC Noord ontvangt in 2022 vier structurele bijdragen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid:

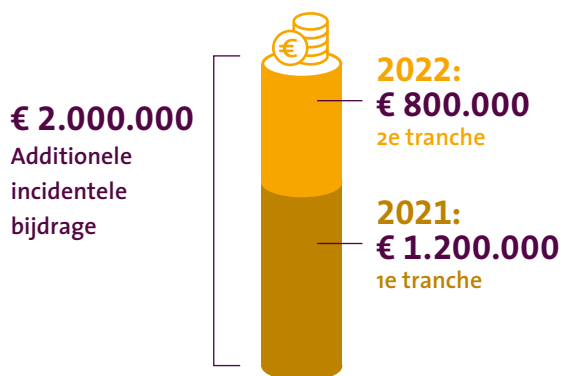

Het ministerie heeft aan het verstrekken van de reguliere bijdrage een aantal voorwaarden verbonden. Eén van deze voorwaarden betreft het organiseren van een regionale cofinanciering. De cofinanciering in Noord-Nederland is als volgt opgebouwd:

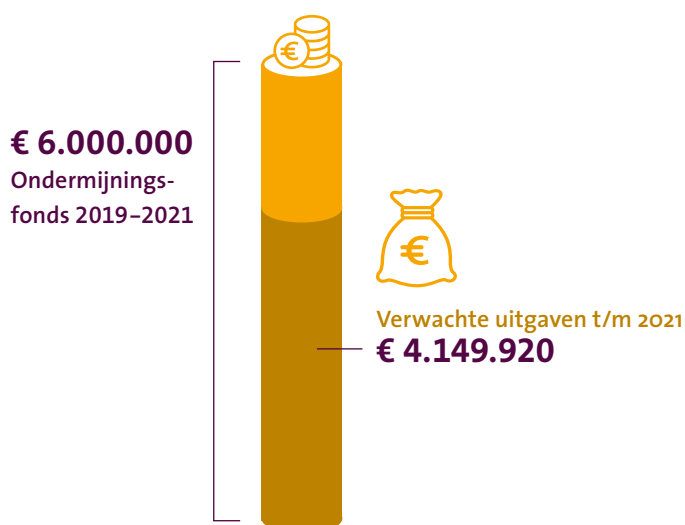

Incidenteel

Aanvullend op de hierboven beschreven structurele bijdragen ontvangt het RIEC Noord in 2022 een tijdelijke bijdrage van het Ministerie. Deze additionele incidentele bijdrage, die is toegekend op basis van de aanvraag overbruggingskrediet, bedraagt in totaal € 2.000.000,- over de periode 2021 – 2022. In 2021 is de 1^e tranche ontvangen van € 1.200.000,- en in 2022 ontvangt het RIEC Noord de 2^e en laatste tranche van € 800.000.

In de periode 2019 t/m 2021 heeft het RIEC Noord een totaalbedrag van € 6.000.000 ontvangen uit het ondermijningsfonds ten behoeve van het Versterkingsplan RIEC Noord 2019 – 2021. Van dit bedrag is (de verwachting dat) t/m 2021 € 4.149.920,³ (wordt) uitgegeven.

Uitgaven

Structureel

Vanuit de structurele bijdragen wordt het personeel van het RIEC-bureau (€ 1.684.700,-) bekostigd. Daarnaast worden de structurele niet-personele lasten grotendeels vanuit deze middelen betaald. Voorbeelden van niet-personele lasten zijn de huisvesting, beheerskosten voor de ondersteuning van de gemeente Leeuwarden en de reguliere bijdrage aan het LIEC.

Door de tijdelijke financiële impuls vanuit het ondermijningsfonds zijn de niet-personele lasten voor het RIEC Noord toegewezen. Denk hierbij aan extra werkplekken en de huur van meer bedrijfsauto's. Om deze kosten te dekken, wordt vanuit het ondermijningsfonds in 2022 € 60.000 ingezet.

De resterende € 333.300,- aan niet-personele lasten worden bekostigd vanuit de structurele middelen van het RIEC-bureau.

Incidenteel

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de wijze waarop de incidentele middelen in 2022 zijn begroot. In de tabel is aangegeven op welke onderwerpen en vanuit welk perspectief met behulp van de bijdrage uit het ondermijningsfonds extra wordt geïnvesteerd. Naast de middelen uit de tabel is een bedrag van € 440.000,- begroot om deze programma's te begeleiden en ondersteunen. De totale begroting voor de incidentele projecten komt daarmee uit op € 2.374.000,-. Naast het overbruggingsbudget wordt hiervoor het restant uit het Ondermijningsfonds aangewend voor de uitvoering van activiteiten die in 2021 niet plaats hebben kunnen vinden, maar in 2022 alsnog worden uitgevoerd.

	 Havens	 Buitengebied	 Drugs/Jonge Aanwas	Bestuurlijke ondersteuning	Totaal
Uitvoering	€ 180.000	€ 60.000	€ 79.000	€ 362.000	€ 681.000
Preventie	€ 35.000	€ 239.000	€ 45.000	€ 270.000	€ 589.000
Informatiepositie	€ 189.000	€ 125.000	€ 150.000	€ 20.000	€ 484.000
Procesregie	€ 60.000	€ 90.000	€ 30.000		€ 180.000
Totaal	€ 464.000	€ 514.000	€ 304.000	€ 652.000	€ 1.934.000

Begroting 2022

Baten RIEC Noord 2022	
Structurele bijdragen J&V	
RIEC algemeen (confinanciering)	€ 735.000
Regionaal ondermijningsbeeld	€ 90.000
Vergroten analysecapaciteit	€ 250.000
Versterken uitvoeringscapaciteit	€ 603.000
Structurele bijdragen partners	
Gemeenten	€ 170.000
Provincies	€ 45.000
Politie	€ 125.000
Subtotaal	€ 2.018.000
Incidentele bijdrage J&V	
Overbruggingsbudget 2021 - 2022	€ 800.000
Ondermijningsfonds 2019 - 2021	€ 374.000
Overbruggingsbudget 1e tranche ontvangen 2021	€ 1.200.000
Subtotaal	€ 2.374.000
Totaal baten	€ 4.392.000

Lasten RIEC Noord 2022	
Structurele lasten personeel	
Personele lasten (18,11 fte)	€ 1.559.700
Loonkosten politie (1,7 fte)	€ 125.000
Subtotaal	€ 1.684.700
Overige structurele lasten	
Bedrijfsvoering	€ 50.000
Beheer	€ 120.000
Juridische ondersteuning	€ 25.000
Bijdrage LIEC	€ 78.300
Huisvesting	€ 60.000
Subtotaal	€ 333.300
Incidentele projecten	
Projecten	€ 1.934.000
Programmaondersteuning	€ 440.000
Subtotaal	€ 2.374.000,00
Totaal lasten	€ 4.392.000